

TABOR* izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da-umom naslednjega dne ter stane
mesечно po št. 20.—, na ino-
zemstvo K 40.—, dostavljen na dom
K 22.—, prejemani v upravi K 20.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Knjižnica liceja

Gubliana

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje, Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prtljajo, dno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštno-ekspresni za-
pisi št. 11.781.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sreda 1. februarja 1922.

Številka: 26.

Depolitizacija uradništva

V svojem zadnjem govoru v držav-
nem zboru je zopet zahteval kot nujno
potrebo g. min. Sv. Pribečević med
drugim tudi depolitizacijo uradništva.
Mnogi izmed v zadnjem času dovolj-
krat oplašeni uradnikov smatrajo za
nujno potrebno, da se ob pravem času
rešijo svojo čast, da bodo lahko ko pri-
de čas, s ponosom trkali na junaška
prsa, češ uvide! sem zmoto in se umak-
nil prostovoljno in s tem pridobil pravi-
co, da smem tem huj zabavljati.

Nepoučen človek niti ne more umeti,
kako da more zahtevati ravno min.
Pribečević depolitizacijo uradništva, ko
ve, da zadane svoje pristaše v največji
meri. Pribečević niti najstrupenejši
nasprotnik ne more odrekati tukaj do-
brega namena, ko vidi, da je priprav-
ljen vdariti tudi lastno stranko, če to
zahteva korist države.

So pa res že v tem pogledu neznos-
ne razmere. Mi tega sploh ne poznamo.

V Srbiji je bil splošno običaj, da je
prišlo z novo vlado povse novo urad-
ništvo. Minister je odpustil kar vse
uradništvo svojega resorja ter nastavljal
samo svoje pristaše od sekcijskega šefa
doli do zadnjega pisarja. Seveda so u-
radniki paševali v letih svojega ura-
dovanja nekako tako kakor razni pro-
konzuli v raznih provinciah. Odtod pa
tudi tista korupcija med uradništvom,
tudi tista strašno število uradništva v Sr-
biji, odtod tudi to, da so v ministrstvih
na odločujočih mestih ljudje, ki so po
naših pojmi komaj »pismenke«. Komur
so te razmere le nekoliko znane, bo iz
vsega srca pozdravil zahtevo, da se
reducira število uradništva, da se v
prvi vrsti odstavijo zlasti oni uradni-
ki, ki nimajo dovoljne izobrazbe za
svoje mesto. Tako upajmo, bo odfrčal
marsikdo, ki je že s svojo eksistenco
moril uradovanje in s tem škodoval
državi.

Pa pravo jedro zadeve, katero želi-
mo pravzaprav pojasniti, to ni. Zahte-
va o depolitizaciji uradništva hoče pre-
gnati partizanstvo vsaj iz uradov. V
spominu je še, da sta se obe državni
stranki dogovorili, da bo v ministrstvih
razmerje med njunim uradništvom
6:5, to se pravi, na vsakih šest pripad-
nikov moje stranke jih pride pet na-
sprotnih stranke v ministrstvo. Sedaj
se pa zamislimo v posledice takega do-
govora. — Uradnik ne pride v mini-
strstvo, ker je izmed najboljše kvalifi-
kovanosti, ker je administrativno izvež-
ban, ne, temveč samo, ker je pripadnik
določene v vladi zastopane stranke. —
Odtod pa tudi slaba uprava.

Kako pa more biti uprava tudi do-
bra, če je uradnik, referent, ali celo
seksijski šef sam izrazit partizan, mor-
da celo ministru nasprotna stranke; on
ve, da svoji stranki koristi, ako za-
vlačuje delo svojega resorja, kateremu
načeljuje pripadnik nasprotna stranke,
češ on, minister, je odgovoren. Kakor je
v ministrstvih, tako je v podrejenih
uradih. Odredba, ki jo je izdal demo-
krat, se uvaža le pod pritiskom, vsaj
se pa kolikor mogoče sabotira od radi-
kalnega uradništva; seveda tudi nara-
be. To so stvari, ki jih ni mogoče trpeti
v urejeni državi. Na demokratskem
kongresu v Beogradu je vedel povedati
neki delegat sledeči slučaj: Nekemu
invalidu je odkazalo ministrstvo zem-
ljišče. Z rešitvijo ministrstva se pri-
bliža komisariju dotične invalidske na-
selbine v trdnem upanju, da bo vendar
le dosegel svojo pravico, svoje zemlji-
šče. A komisar zahteva od njega član-
sko izkaznico radikalne stranke, češ,
da sicer ne more dobiti zemljišča...

Ko človek sliši take in enake slu-
čaje, razume zahtevo o depolitizaciji u-

Razprave o finančnih vprašanjih.

Seja prve sekcije finančnega odbora. — Reševanje važnih finančnih zadev.

LDU Beograd, 30. jan. Danes je
imela seja prva sekcija finančnega
odbora. Razpravljali so najprej o izdat-
kih višjone državne uprave, ker pa ni-
so imeli točnih podatkov, so potem
vzeli v pretres notranje posojilo. Ugo-
tovo se je, da se je vplačalo za in-
vesticijsko posojilo 338 milijonov di-
narjev. Potrošenih je 82 milijonov, o-
stane plačanega kapitala pa leži pri
bančnem sindikatu s 3% obrestmi. Od
bor smatra, da je to protizakonito, in
da se mora denar položiti v Narodni
banki. Nastalo je vprašanje, ali se mo-
rajo plačati obresti za ostanek 162 mi-
lijonov dinarjev, katere mora plačati
bančni sindikat kot preostanek do 500
milijonov. O tem ni prišlo do sklepa.
Sekcija se sestane dne 6. febr., obenem
pa se bodo iz pokrajin pozvali delegati
finančnega ministrstva, da pridejo z
referati v Beograd, da bodo skupno s
finančnim odborom pretresali proraču-
ne dotičnih pokrajin. Nato je musli-

manski poslanec Filipović zahteval, da
se finančno ministrstvo reorganizira,
češ, da je za naše razmere predrago in
da naj se sprejme organizacija, kakr-
šno ima Českoslovaška, kjer imajo sa-
mo tri generalne direkcije, ne pa
Francoska, v katero smo se zagledali,
tako da imamo 12 generalnih direkcij.
O tem vprašanju bodo razpravljali v
prihodnji seji. Druga seja finančnega
odbora je vzela v pretres proračun dr-
žavne tiskarne. Pri tem se je ugotovilo,
da je proračunski načrt netočen, ker
po priznanju uprave državne tiskarne
same niso od nje zahtevali podatkov za
sestavo proračuna. Zato je v proračunu
izkazan deficit v znesku 6 milijonov
dinarjev, dočim se je sekcijski na liču
mesta, namreč v tiskarni sami, uveri-
la, da to nikakor ne odgovarja istini
in da bi tiskarna po vsej priliki krila
svoje stroške, ako bi ostala urejena ka-
kor doslej.

Delovanje zakonodajnega odbora.

LDU Beograd, 30. jan. Danes
predpoldne se je na seji zakonodajnega
odbora najprej pretresala uredba gle-
de oddajanja vodnih sil v eksploatacijo
po predlogu ministrstva za poljedelstvo
in vode. Poslanec Popović je smatral,
da zakonodajni odbor ni pristojen, da
sklepa o teh koncesijah ter se je skli-
ceval na dotični člen ustave. Zakono-
dajni odbor je z glasovanjem sklenil,
da v tem vprašanju ni pristojen. — Kot
druga točka dnevnega reda je bila na
vrsti načelna razprava glede zakona o
centralni upravi. Minister dr. Marko-
vić je predlagal, da se določi posebna
sekcijska, ki naj pregleda ta zakon in

pojem poroča odboru. Poslanec Du-
bič je naglašal, da je več ministrstev,
ki bi se lahko ukinita in bi se s tem
zmanjšal proračun. Poslanec Angjelić
se s predlogom ministra dr. Markovića
ne strinja in zahteva, da naj se to
vprašanje dostavi finančnemu odboru.
Poslanec Ljuba Jovanović je navajal,
da mora priti do soglasja med zakonom
o centralni upravi in dosedanjimi u-
redbami. Po glasovanju je bil sprejet
zakonski predlog v načrtu. Podrobna
razprava bo sledila, ko bo minister iz-
pomenil posamezne člene tega pred-
loga.

Fuzija naših parobrodskih družb.

LDU Split, 30. jan. Odposlanci
parobrodskih družb »Ungaro-Croata«,
»Dalmatia«, »Dubrovačka plovlitba«,
»Austro-Hrvatska« in »Senjsko paro-
brodarsko društvo« so na sestanku v
Bakru sklenili fuzijo v eno društvo, ki
se bo imenovalo »Jadranska plovlitba«.
Določile so se vse modalitete, da se do

1. marca t. l. vsrjšijo zbori teh družtev,
da odobre to fuzijo in izvedejo likvida-
cijo obstoječih družtev. Novo društvo
bo razpolagalo z 80 parniki in bo o-
pravljalo parobrodarsko službo na naši
obali, pa tudi progo v Trst, Bar in
eventuelno v Albanijo in Grčijo.

—0—

Finančni položaj Nemčije.

DKU Berlin, 30. jan. Državni
zbor je pričel danes s čitanjem držav-
nega proračuna za l. 1922. Finančni
minister dr. Hermes je izjavil, da zna-
ša prebitok v notranjem gospodarstvu
16% milijarde. Gospodarstvo za izved-
bo mirovne pogodbe potrebuje 170 mi-
lijonov mark posojila. Skoraj 160 mi-
ljard mark bi se moralo pridobiti v ra-
čunskem letu 1922. iz narodnega gospo-
darstva. Finančni minister izraža upa-
nje, da bo tudi antanta priznala, da se
trudi Nemčija doseči kritje z najvišje
mogočimi davki. Za izpolnitev mirovne
pogodbe izkazuje proračun na podlagi
londonskega plačilnega načrta 143 mi-
ljard tekočih izdatkov in 40 milijard
za izredne izdatke. Reparacijska ko-
misija je napovedala, da zniža vsoto 720
milijard zlatih mark v denarju, sicer
mora izdati država 97 in pol milijarde
novega papirnatega denarja v promet.
To je število, katerega Nemčija s teko-
čimi dohodki in posojili ne more kriti.
Na drug način, kakor s kreditom, se
zahteve zaveznikov, osobito Francije
glede plačila v devizah ne morejo ugo-
diti. Nemški narod ima pravico do živ-
ljenja, četudi pod težjimi pogoji, kakor

pred svetovno vojno. Odrekanje naše
dobre volje nas sili, da pokažemo vse-
mu svetu naše žrtve za izpolnitev mi-
rovne pogodbe in ozdravljenje vojnih
ran. Čimprejšnja odobritev našega pro-
računa bo zelo olajšala delo naši dele-
gaciji na konferenci v Genovi. (Živah-
no odobravanje.) Nato se je razvila de-
bata.

Aretacija špijonov na Slovaškem.

DKU Košice, 30. jan. Po nalogu
vojaške prokurature je aretirala policija
v Košicah in drugih mestih vzhodne
Slovaške 14 oseb, ki so osamljene špi-
jonaže in zločina zoper vojaško silo
države.

Nansen dobi Nobelovo mirovno nagrado.

DKU Kopenhagen, 30. januarja.
Komite za razdelitev Nobelove nagrade
je predlagal Nansena, ki si je pridobil
pri odpravljanju vojnih ujetnikov v do-
movino velike zasluge, kot nosilca na-
grade za mirovno delo.

radništva ter želi samo, da bi se izvr-
šila hitro in temeljito. S tem pa ni re-
čeno, da je nujno potrebno, da se urad-
niki kot državljani ne udeležujejo
političnega življenja, če znajo ostati le
v uradu v prvi vrsti in edino uradniki,
torej nepristranski. Naše slovensko u-
radništvo je v tem pogledu v splošnem
res vzorno in zato je zanj naravnost
žalljivo, da mu je država odvzela nekaj
najnavadnejših državljskih pravic,
med katere spada tudi pasivna volilna
pravica. Pa iz gorenjih vidikov, ko je
morala obveljati enaka določba za vso
državo, je to razumljivo. In slovensko
uradništvo je rado in bo tudi v bodoče
rado žrtvovalo vse za dobrobit države,
samo omogočiti se mu mora, da je v
stanu služiti državi. Bati pa se je, da
prihajajo časi, ko niti potrpežljivi in
skromni slovenski uradnik ne bo mo-
gel več služiti državi častno in pošteno.
Potem pa tudi reorganizacij, reform,
revizij in vsega tega ne bo več treba.
Upamo pa, da pride rešitev še ob pra-
vem času, da se bodo mogle tudi uprave
razmere zboljšati, da bo uradnik v
vseh delih naše lepe in bogate države
šel vesel in zadovoljen na delo za ko-
rist celokupnosti. P. St.

Oni, ki vpijejo v puščavi...

Vedno, kadar ekstremisti pritirajo
h koncu in se ustavijo tik pred prepa-
dom, se oglasi človek, ki je stal daleč
zadaj, hodil svojo jasno in trezno pot,
opazoval divjanje in slepoto vročevr-
nih, nepremišljenih glav in — molčal.
Ta človek, ki opazuje življenje iz vidi-
ka večnosti, ki gleda na vsakdanost z
drugega stališča kot oni, ki se da nositi
od njenih umazanih valov in ki računa
ne samo s tem, kar je, marveč tudi s
tem, kar utegne z vso verjetnostjo še
biti — ta človek vidi prepad, se zdrzne,
vzkipi in zavpije: »Stojte!« Zgodi se,
da ga marsikdo sliši, se ozre, morda ce-
lo pove ta svarilni klic drugim in ti ga
povejo naprej; a najpogostejše se glas
izgubi, množica drvi brezobzirno svoja
pot in se ne zave, dokler ne zadene ob
nepremostljive naravne zapreke, ali pa
ne upropasti onega, kar bi morala ču-
vati kot najdražje premoženje. Šele ta-
krat, ko nastopi to vsiljeno spoznanje
in drago plačano iztreenje, se spomni
kdo na samotnega moža, ki je šel tisti
čas mimo in svaril.

Tam, kjer je javno življenje podvr-
ženo kulturnemu censusu, kjer se tudi
v politiki posluša glas razuma, objek-
tivnega mišljenja in etičnega presoja-
nja, se politične množice ustavijo pred
osamljenimi, razmišljajočimi ljudmi in
jih vprašajo: Kaj mislite? Kako si
predstavljate? Ali gremo dobro pot? In
besede mislečega moža gredo potem od
ust do ust, silijo ljudi k razmišljanju in
jih — vsaj deloma — vračajo na pravo
pot. A to se dogaja samo tam, kjer je
politika v službi kulture in kultura v
službi ideje, ki je vsem sveta — v
službi prave nacionalnosti.

Tudi pri nas slišimo večkrat glasova
teh osamljenih mož, ki ne drve slepo z
množico, ne tulijo z volkovi, kadar dru-
gi mislijo, da je tuliti treba; ti možje
znajo, da ni tam resnice, kjer je največ
ljudi, da je ni na nobeni skrajnosti,
ampak da je prava pot idealno izbrana
sredina. Niso pogosti glasovi teh mož,
a kadarkoli jih slišimo, se nujno iztre-
nimo in ozremo krog sebe. Današnja
politična opojnost je že preveč omami-
la ljudi; izgubili so ravnotežje, naha-
jajo se v nekem blaženem stanju, ki je
krivo, da se ne zavedajo resnosti polo-
žaja, da nič ne mislijo na nevarnosti,
marveč brezskrbno prekrizajo roke.

češ, plavaj čoln, kakor te nosi voda — saj nismo daleč od pristana!

Cudovita je brezbriznost in lahkoto, skatero se danes razpravlja o tako važnih problemih kakor je obstoj in neobstoje Jugoslavije. Na eni strani se pojavljajo trma, neumevanje in razne druge odbijajoče slabosti. Namesto, da bi treznejši odnehal, se vživljal v položaj in ga skušal z resnim in premišljenim delom izpremeniti v obče dobro, pa postane enak prvemu: trmast, zagrizen, nedostopen za vsako trezno besedo. Tako nastanejo iz bratov in prijateljev ostri nasprotniki, ki kmalu pozabijo, kaj jih veže med seboj in zakaj bi si morali biti dobri. Sovraštvo jih tako preslepi, da ne mislijo na nič drugega kot na to, kako bi drug drugega spravili s poti.

Ali ni blazna misel, ki se zadnje dni pojavlja vedno pogostejše in podčrtava s tragično resnostjo, da bi se Srbi, Hrvati in Slovenci razšli in razdrli skupno hišo, ki še niti dograjena ni? Ali je sploh mogoče, da se lahko govori o »amputaciji«, o »bolesni operaciji«, o popolnem krachu jugoslovenskega jedinstva? Ali je mogoče, da so marsikateremu Jugoslovenskemu državljanu ljubši tuji kakor bratje enega naroda in enega jezika? Kje leži vzrok te strašne psihoze, ki je tako povečala razlike med nami in nam kakor Erinija razvnela srd in sovraštvo.

Izgleda, da smo popolnoma pozabili na vzroke, ki so Slovence, Hrvate in Srbe pripeljali v skupno državo. Izpustili smo izpred oči davne sovražnike, a oni nas niso — nikakor ne! Nič več ne mislimo na to, kako smo potrebni drug drugemu in kako bedno bi živitarili med evropskimi narodi, če bi živeli vsak zase. Brezbriznost in slepa strast gospodarstva v naši politiki. Pojavljajo se ravno iste razkrojevalne sile, ki so bile že razdrle na slovanskem jugu pojavljajoče se samostojne državne tvorbe. Vzrok je bil pred mnogimi stoletji isti kot je danes: partikularizem.

Blazne misli o razdelitvi naše države, ki krožijo v gotovem delu hrvatskega a žal tudi že srbskega tiska, nam škodujejo mnogo bolj kot so nam škodovali tuji (italijanski, nemški) načrti o razdelitvi našega naroda. Tuji načrti so jačali naš narodni odpor in nas vzbujali k treznosti; naši lastni trmo-glavi naklepi o »razcepljenju«, »amputaciji« itd. pa slabe našo voljo, razkrajajo našo moč in nas opajajo s škodljivimi toksini naše lastne bolezni! Tako igraskanje z državo in z živlenskimi in teresi našega malega jugoslovenskega naroda je tujcem dokaz, da nam je težje biti v svobodi kot pa v nesvobodi.

Preveč trmastih glav je pri nas, preveč rojenih in namišljenih demagogov, ki se ukvarjajo s politiko kakor otroci z vžgalicami. Zlasti o nas Slovenci velja očitek, da nimamo državotvornega smisla in naravnost tragikomično nas je gledati, kako se mi — mali in ubogi — postavljamo s svojim »internacionalizmom«, »pacifizmom«. Kar čez noč bi radi doživeli vso zgodovino.

Arkadij Averčenko:

Štirje sopotniki.

(Dalje).

III.

»Vidite!« je dejal tujec z zmagovito kretnjo. »Saj sem vam rekel... Ljudje niso to, kar se delajo. Prosim vaš blagoslov prevrženosti!«

Trgovski potnik je nervozno zmignil z ramami, iztegnil obe roki in mahal z njimi nad glavo blaznega neznanca.

Simončka je bruhnila v smeh.

»Čemu se smeješ?« je zagodrnjal u žaljeni Sandomirski. »Dovolite gospod, da se za hip odstranim.«

»Ne, ne, ne pustim vas proč,« je odvrnil tuji sopotnik. »Želim, da nam pripovedujete sedaj kak galanten dogodek iz spovednice.«

»Kakšen dogodek? Kakšna spoved...?«

Njegov pogled je običal na revolverju, znižal je svoj glas in potrj je nadaljeval:

»I, seveda, zgođe se male spletke, zgođe... no, pa res ni vredno govoriti o njih...«

»Pripovedujte!« je zakričal tujec divje.

»Odložite revolver... potem povem.«

Vse bi moralo biti tako, kakor bi mi komandirali z roko v žepu in z klobukom po strani!

Slepa je politika, ki pita ljudstvo z lepimi programi in bleščečimi gesli, ki pa ne pove, da obstoja poleg idej tudi realnost in da se ideje in programi ne morejo izvršiti tako lahko, kot se prižigajo pipe tobaka. Slepa je politika, ki pobija državo, da se polasti režima; tudi če so ljudje politično »pozabljivi«, bodo morda jutri ignorirali najboljše prizadevanja lastnih voditeljev! Kdor ubija v ljudstvu vero v državo, ubija tudi vero v družbo, kdor negira državo, ki je šele nastala, državo, ki pomeni izpolnitev sanj in hrepenenja najboljših mož našega naroda — ta je zločinec in nima pravice govoriti niti o narodu niti o človeštvu.

Te dni je eden naših najboljših pisateljev, župnik g. Fr. S. Finžgar v »Slovenec« obsodil politiko klerikalne stranke in se z iskrenimi, prepričevalnimi dokazi zavzel za nujnost našega jedinstva, za Jugoslavijo. G. Finžgar je eden izmed onih ljudi, ki smo jih omenili v začetku; ljudi, ki gredo zadaj, opazujejo in — zavpijejo, če preti nevarnost. Pred dobrim letom sta se v Mariboru oglasila dva duhovnika-politika prof. dr. Kovačič in dr. Leonard. Obsodila sta protidržavno gonjo ljubljanskih klerikalnih listov in — umolknila. Njun resen, prepričevalen glas je trenutno vzbudil vso pozornost; ljudje so se ozirli in povpraševali. A samo za hip. Klerikalna stranka je v svoji politični strasti drvela dalje. Glas vprijočega se je izgubil v puščavi. Mislimo, da slična usoda čaka tudi Finžgarjevo svarilo. Tako dolgo, dokler ne pride do katastrofe, katero bomo občutili vsi... Če ne bo prepozno, na to mislite, kmamarji!

Neuspeh italijanskega »protektorata«.

Praški »Narodni Listy« prinašajo v sobotni številki uvodnik »Pomirjenje v Italiji«. V Italiji se opažajo znamenja iztizenjenja — tako v zunanji kakor v notranji politiki. Bonomijevi vladi se je posrečilo, da je dosegla nekako premirje med meščanskimi in socialističnimi skupinami. Fašizem se polagoma umika. Najpoglavitejša skrb so sedaj državne finance. Tudi s te strani se opaža konsolidacija, zlasti odkar je vlada z energično akcijo zastavila bančno krizo, ki se je bila začela pri Banca di Sconto. Člankar meni, da se je Bonomijeva vlada precej utrdila. Najzanimivejša pa so izvajanja o zunanje-političnem položaju Italije. Prinašamo jih v dobesednem prevodu:

Tudi v zunanji politiki, zlasti kar se tiče odnosov Italije do Male antante, lahko zabeležimo nekako pomirjenje in iztizenjenje. Znano je, da je Giolittijev kabinet imel svoj kamen spodbite v Sforzovi težnji po treznem sporazumu z jugoslov. sosedom, ki seveda ni bil mogoč brez obojestranskih

žrtv. Dolgočrajna pogajanja, ki so se takrat vlekle skoraj pol leta, so se končala z rapalsko pogodbo, ki je bila seve mogoča samo z obojestranskimi žrtvami. Toda izvršitev pogodbe se je odlagala, četudi sta pogodbo ratificirala obo parlamenta in ta pogodba še danes ni izvršena, kot da bi se čakalo, ali bo mogoče izpremeniti njene določbe. To čakanje Italije je bilo v zvezi z akcijo markiza della Torrette, katero je živo podpiral italijanski tisk in ki je Sla za tem, da bi si Italija pridobila posebno protektorsko stališče v srednji Evropi, pri čemur bi se opirala na madžarsko-avstrijsko kombinacijo proti jugoslovenskemu kraljestvu. Danes lahko ugotovimo, da je bil ta trud brezuspešen. To pa predvsem iz tega vzroka, ker je razmerje Italije do kraljevine SHS v rapalski pogodbi označeno čisto precizno in se zaenkrat ne more izpremeniti, v drugi vrsti pa radi tega, ker se je v Italiji preveč precenjaval korist Avstrijcev in Madžarov kot zaveznikov. Vsled tega so v Italiji nedavno mnogo mirnejše in treznejše pozdravili češkoslovaške težnje za zaveznitvo z Avstrije, kakor svojčas Benešovo vmešavanje v madžarsko-avstrijski spor za Burgenland. Takrat so v Beneševem posredovanju videli škodo za italijanski prestiž; danes pa pogodbo v Lani presojajo bolj kot diplomatični uspeh dresa Beneša, ne vidijo pa posebne škode za italijanske interese, zdi se celo, da nam novega zaveznika z neko zloradostjo — privoščijo.

Povratek grofa Sforze k aktivni diplomaciji, jasno dokazuje, da se Consulta povrača v splošnih obrisih k Sforzovi politiki in sprejema njegov načrt, naj bi se z rapalsko pogodbo definitivno uredili odnosi do Male antante. To potrjujejo tudi vesti iz Beograda, kakor tudi vedno pogostejši glasovi italijanskega tiska, ki zahtevajo takojšnjo izvršitev rapalske pogodbe, katere odlaganje čisto po nepotrebnem otežkoča razmerje med jadranskima sosedoma. Izboljšanje tega razmerja narekuje Italiji njen lastni interes, zakaj s tem, da je izročila del zasedenega ozemlja Jugoslovenom, se je izrekla tudi za nadaljne konskvence; če pa ne izvrši celotne pogodbe, se postavi v negativno pozicijo napram Mali antanti, ki tako uveljavlja svoje interese izven italijanskega vpliva. Tudi stališče Italije do evropskega zapada postaja vsled tega nejasno in negotovo.

Politične vesti.

* Vatikan in Jugoslavija. Poročevallec »Agramer Tagblatt« je posetil papeškega nuncija na našem dvoru monsignora Cherubinija ter imel z njim daljši razgovor glede razmerja med našo državo in Vatikanom. Nuncij je med drugim izjavil, da so odnosi med našo državo in Vatikanom zelo dobri. Sveta stolica je bila prijetno iznenadena, da so ji Nj. Vel. kralj Aleksander, ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčič izrekli ob smrti pa-

peža Benedikta XV. svoje iskreno sožalje. Glede konkordata obžaluje monsignor Cherubini, da ima leta 1914 sklenjeni konkordat veljavo samo v severni in južni Srbiji, dočim v ostalih delih države še ni uveljavljen. Vprašanje pa je, če se bo ta konkordat dal razširiti tudi na ostale dele države. To vprašanje se ravnotako kakor v Beogradu, proučuje tudi v Vatikanu. Vatikan sledi z velikim zanimanjem razvoju Jugoslavije. Dasiravno še ni sklenjen konkordat za celo državo, se rešujejo posebno v inozemskem ministstvu vse zadeve, tičeče se jugoslovenskih katolikov, s posebno naklonjenostjo. V dveh ali treh tednih potuje monsignor Cherubini v Rim ter je izrazil upanje, da ob tej priliki rešil vsa preostala vprašanja med Vatikanom in našo državo. Posebno prijetno ga je dirnila vest, da bo nadškof dr. Ante Bauer imel zadušnice po pokojnem svetem Očetu Benediktu XIV. v Beogradu. Z ozirom na to postopanje naše države, je monsignor Cherubini izjavil, da bo sveta stolica pokazala posebno naklonjenost pri konsolidaciji naše države ter se nam niti na način oddolžila.

* Nove vesti o gladiu v Rusiji. Iz Afe prihajajo poročila, da kmetje, ki so od lakote zuoreli, uživajo celo meso svojih sosedov ter izkopavajo že pokopana trupla.

Zanimivosti.

Čudna žena — mož. — Težki dnevi za stare Turke. — Bajeslavna gostija kralja »smetja«. — Prava komunistična država.

Po vsem Londonu se govori o tragični smrti devetnajstletnega dekleta, neke Milicent Viktorie Newmann, katero so našli pred par dnevi vso razmesarjeno na železniškem tiru. Policija se zama trudi pojasniti zagonetno smrt mladega dekleta, ki je iz neke odlične angleške rodbine. Mas Newmann je bila zelo lepa in naobražena. Imela pa je čudno navado, da je rada nosila moško obleko. Vedno je naglašala, da se nikdar ne čuti za žensko ter je že kot mlada deklica raje nosila hlače, kakor pa žensko krilo. Četudi je imela naravnost krasne plave lase, jih je dala prirezati ter je nosila moško frizuro. Skraja je hodila samo doma v moški obleki, pozneje pa je začela zahajati tudi na ulico. Njeni starši so ji zama prigovarjali, grajali in grozili; ni se dala izpreobrniti. Čudno je tudi to, da je mrzila družbo moških, nasprotno pa je svoje prijateljice naravnost ljubila. Če je prišel k njenim starišem kak gospod na obisk, je, če je le mogla odšla z doma. Ko pa je umrla ena njenih prijateljic, je silno žalovala za njo ter par dni niti niti ni hotela. Nazadnje je odšla h krojaču ter si dala omeriti popolno moško obleko. Starši so jo imeli neizmerno radi ter so bili radi te njene čudne strasti že popolnoma obupani. Povpraševali so najslavnejšega zdravnika, toda niti eden ni mogel ozdraviti abnormalnosti mlade Mis-

»Saj ne znam,« je šepetal četverorukov brez moči. »Častna beseda: zoprni, grčavi glas imam.«

»Ah, ha-ha-ha!« se je smejal tujec. »Skromnost pristnega talenta! Vnovič vas prosim: — zapojte!«

»Zagotavljam vas...«

»Pojte! Pojte! za hudiča vendur!«

Četverorukov je poškilil sramežljivo na temni obraz svoje žene, skril roke v žepa ter začel plašno in napačno peti:

»Na sinjih valih oceanskih,

ko zvezde sijajo svetlooo...«

Tujec si je naslonil glavo v roko in poslušal petje pazljivo in z velikim zanimanjem. Včasih je tlesnil s prsti in tilho obenem pel.

»Dobro petje! Okoli šest tisoč rubljev gotovo dobivate? Bržčas še več. Naj se misli karkoli, vpliva vsekakor pleme nito na naravnost. Kaj ne, kardinal?«

»Pa še kako!« je pritrdil Sandomirski neodločno.

»Vidite gospoda! Kakor hitro ste se prenehali zatajevati, ste postali boljše volje in dolčas je izginil. Saj se vendar ne dolgočaste več?«

»Niti govora ne more biti o dolgem času!« je vzdihnil zastopnik tvrde Evans & Krumbell. »Neprestano se zabavamo.«

mmil tujec brez ženiranja. »Vaša sosed sta ga poslušala brez najmanjše zanimanja. Če ima papež same take kardinale, ga ne zavidam!«

IV.

Prijazno je pogledal četverorukova in dejal uljudno:

»Ne razumem, kako morete pustiti, da se vaša gospa dolgočasi, ko imate toli krasen talent...«

Četverorukov je prebledel in plašno vprašal:

»Ka — ji jaz talent?«

»Ljubi bog! Vaše petje! Vi ste res pravi lisjak. Si li domisljate, če visi nad vami uniformska čepica, da zato ne spozna nihče v vas slavnega baritonista, ki žanje po vsi velikih mestih triumfe!«

»Motite se,« se je četverorukov smejal prisiljeno. »Jaz sem uradnik četverorukov in to je moja žena Simončka.«

»Kardinal!« je zakričal tujec in naperil revolversko cev na uradnika. »Kaj misliš: kdo je ta gospod? Uradnik ali slaven baritonist?«

Sandomirski se je škodoželjno ozrl na četverorukova in dejal malomarno:

»Bržkone res baritonist!«

»Vidite! Iz ust kardinalov prihaja la-resnica. Zapojte nam, maestro!«

Toda, kaj bi pripovedoval posebnega? Enkrat se je zaljubila vame neka italijanska dama...«

»Grofica?« je vprašal sopotnik.

»Torej dobro, — neka grofica. »Vasja«, je dejala, »strašno te ljubim!« Nato sva se poljubila.«

»Ne, več posameznosti! Več detajlov, prosim! — Kje sta se srečala? In kdaj se je zbudilo prvič v vas to čustvo?«

Zastopnik firme Evas & Krumbell je nagubančil svoje čelo in žalostno se je ozrl po četverorukovu. Nato je nadaljeval:

»Bilo je na nekem plesu. Tako belo toaleto z rožami je imela. Neki poslanik naju je seznanil. Jaz sem ji rekel: »O grofica, kako ste lepa!«

»Kakšno bedarijo pa govorite?« ga je sopotnik ostro prekinil. —

»Kako morete kot duhovnik zahajati na ples?«

»I, saj ni bil pravi ples. Le tak mali plesni večer. Ona mi je odgovorila: »Giuseppe, nesrečna sem. Rada bi prišla k vam k obhajilu.«

»K spovedil?« ga je popravil tujec.

»Da, k spovedi. »Dobro,« sem odgovoril. »Pridite torej.« In ona je prišla ter dejala: »Giuseppe oprostite, toda ljubim vas!«

»Grozna bedast roman!« je pripo-

Newmann. Ona je radi tega od dne do dne bolj propadala, začela se je družiti z najlahkomiseljnimi in najslabšimi ženskami ter je končno pripravila svojo starišo do tega, da so jo odpodili od hiše. In mlada Mis Newmann si je, ko je sprejela od starišev tudi primereno svoto denarja, zares poiskala svoje stanovanje, kjer je živelja popolnoma po svoji volji. Od tega dne naprej manjkajo o njenem življenju vsaki podatki. Pred par dnevi so jo našli mrtvo in razmesarjeno na železniškem tiru. Nikdo ne ve, ali se je izvršil samomor ali pa je postala žrtev kakšnega zločina. Blizu njenega trupla so našli si-vošportno kapo, kakoršno navadno nosijo nižji angleški sloji, in malo pipico. Mogoče je vse to sama položila na to mesto, da bi bilo vse bolj zagonetno. Njeni ubogi stariši so naravnost obupani, ker pripisujejo celo krivdo sebi.

V onem delu Turčije, kjer vlada Kemal-paša, so nastali za stare Turki in Turkinje, ki hočejo vstopiti v »sladki« zakonski jarem, težki dnevi. Kemal-paša minister za notranje zdravje je namreč izdal zakon, da smejo stopiti v zakon samo one osebe, ki lahko po »svojih letih jamčijo, da bodo rodili zdrave in močne potomce«. V skladu tega je strogo prepovedano, da bi stari mož ženil mlado deklico in narobe, da bi stare ženske izbrale mladega moža.

Kljub velikemu siromaštvu, v katerem je zabredla današnja Turčija, je doživel Carigrad pred kratkim — a morda tudi zadnjič — naravnost bajno svatbo, za katero se je plačalo nad 10 tisoč angleških liver sterlingov. Ženin je obogatel začasa vojne — pa tudi pozneje je »kšeft« silajno uspeval — na zelo čuden način. Kupoval in prodajal je po Carigradu — smetje in odpadke. Pridobil si je velikansko bogastvo, tako, da so ga nazivali kraljem »smetja«. Za svojo gostijo ni najel nič več in nič manj, kakor 43 poslopj, v katerih so prenočevali njegovi gostje, katere je čez cel teden na prav orientalni način zabaval. Sto avtomobilov in tristo odprtih kočij je sledilo nevestinemu zapretemu vozu do velike šole, katera je služila za cerkev in dvorano za njihove orientalne obrede. Vsaka miza je bila pogrnjena za tristo gostov in nevesta je dobila darove v skupni vrednosti 6.000 angleških liver sterlingov.

Na otokih v Melaneziji vladajo v vprašanju lastništva nenavadno čudni odnosi. Noben državljani, niti njih poglavar nima tam lastne zemlje, ki je njih skupna last. Vsak ima le določeno število palm, od katerih sme pobirati sad. Ko umre, preide lastninska pravica teh dreves na njegovega potomca. Tudi tujcem ne prodajajo niti ped svoje zemlje. Če se naseli med njimi kak tujec, mu takoj določijo gotovo število palm, od katerih lahko potem živi. Tako vladajo tam po pravih komunističnih načelih, daleč od evropskega in svetovnega komunizma.

Dnevna kronika.

— Seja načelstva JDS dne 2. februarja vsled praznika odpade. Prihodnja seja se vrši v četrtek, dne 9. februarja ob 3. uri popoldne v tajništvu JDS v Ljubljani. Narodni dom I. nad. »Tajništvo JDS.

— Ustanovitev nemške stranke za SHS. Koncem januarja se je ustanovila v Novem Sadu nemška stranka za kraljevino SHS. Proglas so podpisali: dr. Karel Erling, odvetnik; dr. Wendelin Müller, zdravnik; Franc Moser, podžupan; Samuel Schumacher, župnik; dr. Hans Moser, odvetnik; Ludvig Wittmann, posestnik mlina. Mi bomo v prihodnji številki objavili daljše razmotritve o tem novem političnem pojavu, ki je važnega pomena zlasti za naše obmejne kraje.

— Iz carinske službe. Upravnik carinarnice v Gornji Radgoni g. Adolf Blažon je premeščen kot revizor IV. razreda v Dubrovnik.

— Hoče. Podružnica Hoče—Slivnica družbe sv. Cirila in Metoda v Hočah ima v nedeljo, dne 5. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne »Pri pošti« g. Frangeža svoj običajni zbor s predavanjem: »Ob 50letnici smr-

ti pokojnega hočkega nadžupnika, dekana in slov. pisatelja dr. Antona Janca Murka«. Pridite vsi, ki ste ga poznali, pa tudi tisti, ki ga želite poznati. Posebno Vas, Hočane, vabi k pravobilni udeležbi odbor.

— Sv. Martin pri Vurbergu. V našo zadnjo pod Ptujskimi vestmi objavljeno notico pod tem naslovom se je vrnila neljuba pomota. Mesto »kakor neki tukajšnji človek«, bi moralo stati — »neki tukajšnji gospod«.

— Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev r. z. z. o. z. v Slovenski Bistrici ima svoj redni občni zbor v sredo 15. febr. 1922. ob 16. uri v prostorih davčnega urada. Dnevni red: 1. Otvoritev obnove zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev letnega računa in določitev nagrad. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Sklepanje o pooblastilu načelstva in nadzorstva za najemanje posojil. 6. Slučajnosti. Ako bi bil občni zbor ob navedenem času nesklepčen — se vrši pol ure kasneje občni zbor v istih prostorih in z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen ob vsaki udeležbi — ne glede na število navzočih članov. Računski zaključek za upravno leto 1921. je članom na vpogled pri t. č. blagajniku g. Hudritzu.

— Pasivna rezistenca železničarjev. Na nedeljski skupščini železničarjev v Zagrebu, katere so se udeležili delegati iz vseh večjih mest Jugoslavije ter poslanca Kopač in Gostinčar, je govorilo mnogo železničarjev med njimi Nachtigal in Jarh iz Maribora. Stvarni je bil govor g. Krcinca iz Zagreba, ki je v svojih izjavah opisal bedo železničarjev, a tudi potrebo, da ostanejo mirni in da se ne dajo provocirati od raznih sumljivih tipov. Predlagala je trajno pravilo: železničarji naj izvršujejo delo po fizični možnosti in strogo po zakonskih predpisih, drugič, naj se ne dajo izzivati in tretjič, naj se čvrsto oklenejo organizacije in ostanejo solidarni. Na popoldanskem zborovanju je bila sklenjena pasivna rezistenca in izdelan poseben proglas za javnost.

— 420 K za hleb črnega kruha. Dunajski peki so ponovno zvišali cene kruha, ki je postal za navadne smrtnike res že luksuz. Kilogram črnega kruha bo stal s 1. februarjem 420 K; hlebček belega kruha, ki je težak 32 dkg, stane 360 K, 3 dkg težka »zemljica« pa 30 K.

Mariborske vesti.

Maribor, 31. januarja 1922.

— Naš roman »GOSPODARICA SVETA« prične radi tehničnih ovir mesto danes izhajati v soboto. Pričetek prinesemo v nedeljski številki na celi strani.

— Ožji odbor kraj. org. Demokratske stranke v Mariboru ima v soboto, dne 4. febr. 1922., ob 6. uri zvečer v Grajski kleti svojo sejo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

— Smrtna kosa. Včeraj popoldne je umrl v Mariboru nadučitelj v p. g. Anton Hren v 77. letu svoje starosti. Pokojni Hren je služboval 44 let v Framu in St. Janžu na D. p. ter je bil povsod zelo priljubljen in spoštovan. Bil je vedno naprednjak ter vzoren mož in učitelj. Pogreb se vrši jutri, dne 1. febr. ob 14. uri iz hiše žalosti, Ob železnici št. 8, na pokopališče v Pobrežju. Prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— Pogreb dr. Stanka Ruprechta. Včeraj, v ponedeljek ob 3. uri popoldne so prepeljali na posledicah španske bolezni umrlega asistenta kirurg. oddelka splošne bolnice v Mariboru dr. Stanka Ruprechta iz bolnice na kolodvor in od tam z vlakom v Trebnje na Dolenjsko. Pogreba se je udeležila velika množica občinstva, posebno številno so bili zastopani zdravniki in pa bolniki tukajšnje bolnice. Pred bolnico se je poslovil od njega vodja bolnice g. dr. Robič in se v toplih besedah spominjal zaslug mladega zdravnika, ki je padel kot žrtev svojega poklica. Bodi mu lahka domača zemlja!

— Proti prejšnjemu gospodarstvu na magistratu. Bivši vladni komisar dr. Pfeifer je izvozil svojčas 59.000 kg zaklanih svinj, zakar bi bil moral plačati carino. V ta namen je izstavila Jadranska banka garancijsko pismo, glaseče na 612.500 K. Prošnja za popust

carine je bila zavrnjena in banka zahteva sedaj ob občini plačilo v skupnem znesku krog 800.000 K. Ker je glasom kupcijske pogodbe na eni strani obvezan kupec nek Rupert Baurer v Gradcu, plačati izvozno carino, na drugi strani pa vladni komisar brez odobrenja sosveta ni bil upravičen najeti v imenu občine posojila v taki višini, odklanja občina vsako odgovornost ter bo pravda odločila kdo naj plača carino za izvožene svinje. Predbacivanje obč. svet. g. Slanovca, da se je med drugim kompenzacijskim blagom za te svinje nabavilo tudi 6 vagonov rotacijskega papirja izključno za »Tabor«, ne odgovarja resnici, ker »Tabor« takrat še sploh ni izhajal.

— m Odpust delavca Waldhauserja iz mestne plinarne. Komisija, ki je preiskovala zadevo glede odpusta delavca Waldhauserja, je dognala, da je bil odpust popolnoma upravičen ter da g. župan in ravnatelj mestne plinarne inž. Tomšič z njegovim vpoklicem k vojakom nista v nobeni zvezi. Nasprotno mu je ravnatelj Tomšič dal celo priporočilno pismo na postajenačelnika, da bi ga sprejel v železniško službo. Obč. svet je sklenil, da se mu izplača še za 14 dni mezda, s čemer je zadeva končana.

— m Stanovanjski davek. Na včerajšnji seji občinskega sveta je klub obč. svet. JDS z ozirom na v predzadnji seji stavljen predlog podžupana g. Rogliča glede davka na prevelika stanovanja stavljal v istem predmetu spreminjevalni nujni predlog, s katerim se bomo bavili v jutrišnji številki. Po predlogu župana se je sklenilo, da se po strokovnjakih proučijo vsi stavljeni predlogi, kakor tudi načrt »Hitroziđa«, sličen načrt celjske mestne občine, kakor tudi stavbinska literatura Nemčije, Švice, Anglije in drugih držav, nakar bo stavljal odsek konkretne predloge.

— m Pri praznovanju poroke g. Jakoba Sereca in gđe. Lizike dne 27. t. m. pri »Zlatem konju« se je nabralo za Jug. Matico 360 K. Posnemajte!

— m Srebrno poroko obhajata dne 1. februarja zakonca Jakob Leskovšek in žena Marija, roj. Sušin. Obema zakoncem, ki sta dolgo vrsto let preživela v slogi in ljubezni, iskreno čestitamo ter jima želimo še mnogo sreče in na mnogo leta!

— m Iz »Ljudske knjižnice«. V četrtek bo knjižnica radi praznika poslovala dopoldne. Opozarjamo, da kupujemo po najvišjih cenah stare knjige, zlasti bi nujno potrebovali prevode Sienkiewicza, Tolstoja, Dostojevskega in drugih svetovnih pisateljev ter posamezne številke »Zvona«, »Dom in Svet«, in »Slovana«, ker ima knjižničar mnogo teh revij nepopolnih. Kdor bi imel knjige na prodaj, naj jih prinese med uradnimi urami v knjižnico.

— m Ruski večerni krožek otvori ga. Željovskaja iz Petrograda meseca februarja v realki. Poučuje ruski oficir z višjo naobrazbo g. Huzmju po modernih praktičnih metodah, ki zagotavlja najhitreje naučenje jezika. Vpisovanje v realki od četrtega do inkl. pondeljka od 1.—2. ure in zvečer od 6.—7. ure priključje na levo II. b. Prosi se čim najprej prijaviti, da se lahko naroči primerno število knjig. Učnina 20 Din. na mesec se plača pri vpisovanju. Pouk v torek in petek zvečer od 6.—7. ure, event. po dogovoru s priglasienci.

— m Občni zbor Mariborskega slov. ženskega društva. V nedeljo dne 5. febr. se vrši ob 3. uri pop. v miali dvorani Narodnega doma naš 3. redni občni zbor. Spored: 1. Pozdrav predsednice. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajničarke. 4. Referent g. dr. Mariniča o potrebi otroške bolnice v Mariboru. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. K občenemu zboru so vabljeni vsi, ki se zanimajo za delo našega društva.

— m Velika dobrodelna tombola v prid ubožne dece, ki bi se imela vršiti dne 5. januarja, se bo vršila neprekinjeno v nedeljo dne 12. februarja ob 4. uri popoldan v veliki Götzovi dvorani, ki jo je dal g. Götz v ta namen brezplačno na razpolago. Odbor je prejel med tem časom še več prav lepih in bogatih dobitekov tako, da bodo posestniki tombole zelo bogato obdarovani z dobroti. — Od dosedaj izkupljenega denarja za srečke ne nabhavil od... na... za... da...

brga uspeha tombole 68 parov čevljev, ki jih je že razdelil med ubožno šolsko deco v mesecu decembru lanskega leta. Na razpolago je še nekaj srečk, za katere se upa, da se jih bode z gotovostjo razpečalo in s tem pripomoglo popravljanju ubogih otrok.

— m Vsem, ki posedujejo vozila. V smislu razglašene delegacije ministrstva financ v Ljubljani z dne 22. jan. 1921 (Uradni list z dne 10. jan. t. l. št. 3.) morajo imetniki vsa svoja vozila in sicer automobile, fijkarske vozove na vzmeteh, kakor landauerje, kočije itd. motorne in navadne bicikle, izvemšiš kmetska vozila, ki služijo izključno potrebi lastnikov, prijaviti pristojnemu oblastvu. Vozila, ki so shranjena v mariborskem policijskem okolišu, je treba prijaviti na policijskem komisarijatu II. nadstropje, soba 14, med uradnimi urami v dobi od 5. do vključno 15. februarja t. l. Za vsako vozilo se mora predložiti posebna pismena prijava, ki jo je treba posebno (ne po pošti) predložiti uradu. Prijave se morajo kolekovati za automobile, fijkarske vozove in vozove na vzmeteh, katere se ne vporablja za osebno potrebo z 200 din., za motocikle in bicikle 20 din. in za vozove na vzmeteh, ki se ne vporablja za osebno potrebo z 8 din. Natančna tozadevna pojasnila so razvidna iz gori omenjene naredbe v Uradnem listu ter iz razglašene, ki je afiširana na uradni deski v veži policijskega komisarijata. Kdor v določenem roku ne predloži prijave, ali ne plača letne takse ali predloži netočno prijavo, se kaznuje s trikratnim zneskom takse poleg plačila redne takse.

— m Nesrečen padeč. V torek dopoldne se je igral osemletni sinček Franc Ribarič v kuhinji v stanovanju na Meljski cesti št. 67, pri čemer je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo pod kolonom. Rešilni oddelek mu je prožil prvo pomoč ter ga odpeljal v javno bolnico.

— m Roko si je razrezal. Danes dopoldne si je 19-letni elektrotehnik Ivan Pucar, stanujoč na Pobrežju, Pokopališke ulice št. 10, pri delu tako močno razrezal levo roko, da je moral pri rešilnem oddelku iskati pomoči.

— m In vino veritas? ... Včeraj popoldan se je zbralo v restavraciji hotela »Pri zamorcu« pet tukajšnjih natakarijev, ki so, ko so se napili, pričeli zabavljati in sramotiti državo, tako da je morala posredovati policija, ki je vso petorico odvedla v zapor. Natakariji pridejo pred sodišče.

— m Izgubil ali poneveril? Glede na to našo včerajšnjo notico smo prejeli sledeči popravek: Nastavljenec je manjkal pri obračunu le 2000 din. in ne 6000, družba pa pri tem ni oškodovana, ker je bil primanjkljaj krit.

— m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

Ljudska univerza.

Prvo predavanje ljudske univerze, ki se je vršilo v soboto, dne 28. t. m. ob pol 20. uri zvečer, je pokazalo, da je ta akcija našla med občinstvom veliko zanimanje. Proti prorokovanju »Straže« je bila mala kazinska dvorana napolnjena. Predavanje je otvoril g. župan Grčar s pozdravnim govorom, v katerem je še enkrat očrtal namen ljudske univerze. Nato je predaval g. profesor Favai o pravi in nepravi izobrazbi, kakor jo pojmujejo danes in kakršna naj bo v resnici. Številni slušatelji so z napetostjo sledili aktualnim in lepo podanim mislim. Po predavanju se je določila prva ura kemičnega tečaja, ki se bo vršil pod okriljem ljudske univerze. Kakor je bil obisk prvega predavanja razveseljav, je upati in želeli, da se bodo zainteresirali za ljudsko univerzo najširši ljudski sloji.

— Kemičen tečaj. Na prvem predavanju ljudske univerze v Mariboru, se je sklenilo, da se vrši prva ura kemičnega tečaja, ki ga bo vodil g. profesor Pirnat, v sredo, dne 8. februarja ob pol 20. uri (8.) v fizikalni dvorani realke. (Trg svobode.) Opozarjamo vse obiskovalce kemičnega tečaja, ki so se vpisali, da se predavanju zanesljivo udeležijo, ker stanejo predpriprave za tečaj (kemičalijske itd.) mnogo denarja in bi se tečaj pri prenehanju... (text continues but is partially cut off)

valcev, na izplačal ter prekinil. Novi reflektanti se lahko prijavijo pri tajniku Ljudske univerze ali pa pri rodji tečajja g. profesorju Pirnatu.

Prihodnje predavanje Ljudske univerze se vrši v soboto, dne 4. t. m. ob pol 8. uri v mali kazinski dvorani. Predava g. profesor dr. M. Kovačič: O narodnih pesmih. Natančneje prihodnjič.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek 31.: "Dediči velikega časa". Ab. B.
Sreda 1. februarja: "Hlapec Jernej in njegova pravica". Ab. C.
Četrtek 2.: "Ptičar". Izv. ab. V korist Udruga ženja SHS-igrancev.
Petek 3.: "Striček Vanja". Ab. B.
Sobota 4.: "Parizanka". Ab. A.
Nedelja 5.: Ob pol 14. in pol "Svet", ljudska predstava. — Ob 19. in pol: "Poljska kri". Izv. abon.
Torek 7.: "Dediči velikega časa". Ab. C.
Sreda 8.: "Kjer ljubezen tam Bog...". in "Volkašin". Premijera. Ab. B.
Četrtek 9.: "Mam'zelle Nitouche". Ab. A.
Petek 10.: "Ptičar". Izven.
Sobota 11.: "Za narodov blagor". Ab. C.
Nedelja 12.: Ob pol 15. uri "Hlapec Jernej in njegova pravica", ljudska predstava. — Ob pol 20. uri "Kjer ljubezen, tam Bog...". in "Volkašin". Izven.
Torek 14.: "Sovražnik ljudstva". Ab. C.
Sreda 15.: "Mam'zelle Nitouche". Ab. B.

Kultura in umetnost

x Javna produkcija dramatične šole. Sinoči se je vršila v gledališču javna produkcija tukajšnje dramatične šole, ki jo vodi g. Milan Skrbinišek. Obisk je bil zelo slab; samo dijaški parter je pokazal, da se mladina zanima za mladino. Spreten deklamator, oziroma recitator je Silvin; Silja jo je dobro odrezal v Kettejevem "Pijancu". Deklamatorici Aškerčeve "Anke" manjka ne samo glas, marveč tudi nastop in samostojna duševna interpretacija snovi. Manj šolskega "pifljanja", a več duha in temperamenta je pokazala mala Štefanija F. Njen talent je očitno. V "Kralju na Betajnovi" sem opazil dva tipa Skrbinskih epigonov: eden se trudi, da bi kar najtočneje posnemal umetniško individualnost in odrsko rutino svojega učitelja, zato pa preirava in postaja smešen kot šolarček, ki si zatakne klobuk postrani in cigareto v usta (n. pr. Furjan, Franič); drugi tip je nekoliko samostojnejši, samoniklejši in zato se bo pri njem preje, kot pri prvem pokazala dejanska umetniška kvaliteta (Kocmur, Pirc, Ferjanova).

x Umetnost. Kolegij jugoslovenskih umetnikov-grafikov izdaja svoje glasilo z mnogimi reprodukcijami in bogatim tekstom. Ta elegantna revija ima predvsem namen buditi zanimanje za grafično umetnost, hoče pa informirati občinstvo sploh o jugoslovenskem umetniškem delu. Razen tega želi zblíževati česke umetnike jugoslovenskim. Temu zadnjemu namenu bo posvečena V. številka, ki izide v kratkem. Številka stane 20 din., kdor jo pa naroči takoj, jo dobi za 15 din. direktno od uprave Zagreb, Mažuraničev trg 13. — Želimo, da bi jugoslovensko občinstvo pridno segalo po tej edini res jugoslovenski umetniški reviji.

x Šestdesetletnica Fritjofa Nansena. Nedavno je proslavljaj ves kulturni svet šestdesetletnico Fritjofa Nansena. Nansen se je rodil dne 10. oktobra 1861. na posestvu Store Froen kot sin odvetnika. Že v mladosti je kazal veliko zanimanje za naravo, radi tega ni čudno, da se je pozneje popolnoma posvetil zoologiji in biologiji ter po dovršitvi univerzitetnih studij postal asi-

stent v bergenskem muzeju na Norveškem. Toda vzdržati tudi tu ni mogel trajno, zato je odšel čisto za lovci na kite v Severno morje, da proučuje morsko fauno. Prvo veliko potovanje, katero se je smatralo do tedaj za neizvršljivo, je napravil l. 1888. po Grönlandiji ter se srečno vrnil nazaj. Grönlandija je grozovita ter pokrita z večnim ledom. Nansen je prinesel iz tega svojega potovanja zanimive in važne podatke za meteorologijo, geologijo, zoologijo, botaniko in etnologijo tega zanimivega otoka, kar je objavil v delih "Auf Schneeschuhen durch Grönland" (Hamburg 1891.) "Eskimoleben" (1903.) ter v nekaterih drugih (Gotha 1892.). Leta 1893. se je odpravil Nansen na "francosko ekspedicijo". "Fram" je bila ladja, zgrajena na poseben način za raziskovanje po polarnih morjih, na kateri je odplul Nansen s 13 tovariši mimo severne sibirskobe obale v področje 390 stopinj geografske dolžine. "Fram" je plula med ledom vse do leta 1896. ter dospela do najvišje točke pri 83 stopinji. V marcu l. 1895. sta zapustila Nansen in Johansen ladjo ter prodrla na sanah s psi do 86° 13,36". To potovanje je prekrasno opisal v delu "In Nacht und Eis" (Brockhaus). Po povratku s tega potovanja je postal Nansen profesor zoologije na vseučilišču v Christianiji ter šef mednarodnega zavoda za raziskovanje morja. Kot tak je natančneje preiskoval morje med Norveško in Grönlandijo, a v delu "Nebelheim", ki obsega dva zveska (Brockhaus 1911.) je obdelal podrobno raziskovanje polarnih zemelj in morij. Leta 1914. je izšlo njegovo delo "Sibirien" (Brockhaus), v katerem opisuje to ogromno severnoazijsko ozemlje kot deželo bodočnosti. "Freiluftleben" nosi naslov Nansenova knjižica, ki je izšla l. 1919. in ki je polna poezije in ljubezni do prirode. L. 1905 je deloval tudi kot politik v sporu med Norveško in Švedsko. L. 1906. je bil v Londonu poslanik, dandanes pa se veliko peča tudi o osvobojevanju sibirskih ujetnikov ter o pomoči stradajoči Rusiji.

Sokolstvo.

o Središče. Odbor Sokola v Središču je podal na občnem zboru dne 28. jan. lep pregled vzgojnega in kulturnega dela v lanskem letu. Društvo je naraslo od 134 na 231 članov (97). Telovadba se je gojila redno v štirih oddelkih: člani, članice, moški in ženski naraščaj. Dramatskih, koncertnih prireditev in sestankov s predavanji je bilo 7, dohodkov 23.000 din., nevštevisi računov stavbnega odseka. Sokolski dom je postavljen in odsihod se bo društvo z lahkoto razvijalo v vsestransko korist trga in okolice. Od matičnega društva se sedaj odcepi samostojen odsek pri Sv. Bolfenku na Kogu in pozneje še nov sokolski odsek v sosednjih Macincih v Medjimurju. — Župni starosta je predaval o sokolski organizaciji in o vzgojnem smotru sokolske telovadbe. Odbor za leto 1922. je ostal v celoti neizpremenjen, na čelu starosta Fr. Kočevar in načelnik Kolarič.

o Sokolski dom v Središču. Leta 1921. si je postavil Sokol v Središču sokolski dom, prostorno telovadno dvorano s potrebnimi drugimi prostori. Društvo se je lotilo dela s pomočjo svojih članov, ki so darovali gradivo, vozili zastonj in hodili tedne in tedne za sokolsko raboto. Samo tako je bilo mogoče, da si je upalo društvo s 6000 din. premoženja pričeti graditi stavbo, ki je vredna že zdaj 350.000 din., dasiravno blagajniku stavbnega odseka br. Kle-

meniču ni bilo treba plačati v denarju več nego 90.000 din. Morebiti bi zanimale nekatere številke o izdatkih (v tisočih din.): zidarjem 11, tesarjem 27, cement in apno 15, opeka 13, železo 4, les 5, mizarjem 10 itd. Stavba se bliža svoji dovršitvi. Društvo bo lastnik krajnega poslopja, ki bo vredno 400—450 tisoč din., na katerem bo pa bremena približno 80.000 din. Tega dolga, ki bi marsikateremu drugemu društvu bil prevelik z ozirom na obresti, se Sokol v Središču ne plaši.

Gospodarstvo.

Borza 30. januarja.

Zagreb, devize: Berlin 155—157, Bakarska 223—230, Milan 1357—1360, London 1300—1305, Newyork 300—302,50, kabel 307, Pariz 2505—2515, Praga 595—600, Švica 5975—6000, Dunaj 3,95—4,02, Budimpešta 45—45,50; valut: dolarji 300—301, rublji 23—25, lej 218—220, napoleoni 1080—1110, marke 155, franki 5800—5950, lire 1252—1255, turške zlate lire 1150, madžarske krome 44,50. Banka za Primoje 790.

Curih, devize: Berlin 252, Newyork 5,13, London 21,77, Pariz 42,05, Milan 22,85, Praga 9,95, Budimpešta 0,72, Zagreb 1,65, Varšava 0,16, Dunaj 0,16, avstrijske žigovane krome 0,08.

—o—

g Mariborski trg. Sejmsko poročilo od 24. jan.: Prignalo se je: 12 bikov, 170 volov, 294 krav, 5 telet in 6 konj. Skupaj 487 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 24 do 30 K, poldebeli voli 22 do 24 K, plemenski voli 24 K, biki za klanje 13-50 do 20 K, klavne krave debele 16 do 18 K, plemenske krave 16 do 18 K, molzne krave 12 do 16—18 K, breje krave 16 do 18 K, mlada živina 12 do 16 K, teleta — do — K, krave za klobase 1 kg žive teže od 9 do 14 K. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 32 do 34 K, II. vrste 28 do 30 K; meso od bikov, krav, telic 26 K; telečje meso I. vrste 32 K, brez kosti — K, II. vrste 30 K; svinjsko meso sveže 48—75 K.

g Vložitev pridobinskih izjav za priredbeno dobo 1922. in 1923. Po nalogu g. finančnega ministra so za priredbo občne pridobnine za dobo 1922. in 1923. davčni zavezanci na novo uvrstitev davčno družbo, da jim pridobnino odmerijo po zakonu določene pridobninske komisije. Zaznamki o vreditvah se

javno razgrnejo še predno se izvrše volitve, k ise bodo po vsej priliki vršile tekom aprila t. l. Da se priredbeno dobo pospeši, je finančna delegacija s posebnim razglasom ki se objavi te dni tudi v Uradnem listu, odredila, naj davčni zavezanci vlagajo pridobninske izjave za priredbeno dobo 1922. 1923. do konca februarja t. l. Ob tej priliki se bo prvič uveljavilo določilo čl. 33. B. l. odst. 3 zač. finančnega zakona z dne 27. junija 1921. (Uradni list št. 210), da se davčni zavezanci ne bodo še posebej pozivljali, naj vložijo izjavo. Kdor torej do konca t. l. ne vložil brez vsakega poziva pridobninske izjave, temu se bo pridobnina za l. 1922. in 1923. kratkoma odmerila na podstavi uradnih pripomočkov. Tiskovine za izjavo se dbe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih. Občinski uradi, ki hočejo občnom prihraniti pot na sedež davčnega oblastva ali davčnega urada, naj takoj zahtevajo od davčnega oblastva primerno število tiskovin in jih razdelijo osebam, ki so zavezane občni pridobnini. Za Prekmurje se bo občna pridobnina v prihodnjem stanju odmerila po posebnih navodilih, ki se bodo šele objavila.

g Nova skladišča v Beogradu. Centralna kreditna banka namerava zgraditi ob donavskem pristanišču v Beogradu velikanska skladišča, ki bodo imeli prostor za 10.000 vagonov blaga. To bo eno največjih skladišč v Jugoslaviji.

Sport.

: S.K. Korotan sklicuje za soboto, dne 4. februarja odborovo sejo v svrhu porazgovora za prireditve veselice. Člani se naprošajo, da se seje polnoštevilno udeležijo. Seja se vrši kakor navadno ob 20. uri v Narodnem domu.

Kino.

Mestni kino. IV. epola filma "Strah kineškega predmestja" se predvaja od torka 31. jan. do všteti četrta 2. februarja.

Glavni urednik: Radivoj Reljar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Koncipijenta išče dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 145

Knjigovodjo ob enem blagajnika za opekarno v Račju sprejme dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 147

Za Poljčane se išče gospodična, katera je že bila v trgovini na deželi zaposlena in je popolnoma zmožna slovenskega in nemškega jezika. Dopisi na "Eksportno društvo Matheis, Suppanz in drug", Maribor, Cvetlična ulica 18. 153 2-1

Iščem stanovanje 2 sobi in kuhinjo. Nagradim dobro. Ponudbo pod št. 145 na upravo Tabara. 145

Zamenja se stanovanje (1 zelo velika soba in kabinet z električno razsvetljavo) v sredini mesta proti stanovanju v bližnji okolici. Pismene ponudbe na upravništvo lista. 152

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidneje tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 64

Iščemo

za posekati smrekove, jelove ali borove gozdove pri Dravi. — Ponudbe se prosijo na 44 8-6
Pavel Kiss & Komp., Sombor, Bačka.

Pristno

svinjsko maslo

kakor tudi soljeno slanino oddaja samo trgovcem po najnižji dnevni ceni vsako količino

Franc Vidovič, Maribor

Cvetlična ulica št. 15. 132 8-6

2-3 mehlirane sohe

pri boljši družini, s kopalnico in postrežbo išče inozemec. Natančne ponudbe z navedbo cene pod "Boljša družina" na upravo lista.

Badlova vinarna in tovarna šampanjca Krčevina št. 88

kupi vsako množino hribovskega

starega kakor novega belega vina

boljše vrste, 12°—14° po najvišji dnevni ceni.

Ponudbe vinogradnikov osebno ali po pošti z navedbo cene in količine na gornji naslov. Vzorec priložiti. Imejitelj Jurij Faktor.

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. — Tovarna v KARLOVCU (Hrvatska). —

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO

Fran Hočevar, Moste, p. Zirovnica GORENJSKO.

Stavbeniki, podjetniki in vsi, ki hočejo imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte. 55 5-4